

*„A magyar nyelv tanítására
különös gond fordítandó.”
/KAZINCZY/*

FELADATLAP

az

„ÉDES ANYANYELVÜNK”
nyelvhasználati verseny országos döntőjére

a szakképző iskolai versenyzők
számára

Sátoraljaújhely
2007

1. Állapítsa meg, milyen szófajúak a példamondat aláhúzott szavai!

Ilyés Gyulának 1953-ban írt Egy mondat a zsarnokságról című költeménye a magyar gondolati költészet egyik legnagyobb alkotása.

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....

2. Nevezze meg a példamondat szavainak végén aláhúzott toldalékok fajtáját!

Kodály Zoltán a huszadik századi magyar zene egyik legjelentősebb képviselője.

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....

3. Mit jelentenek a következő egyszavas szólások?

- a) aranyszívű .....
- b) galambszívű .....
- c) kőszívű.....
- d) vajszívű.....

4. Fejezze ki rokon értelmű igével vagy körülírással az alábbi igekötős igékjelentését!

- a) bebeszél .....
- b) kibeszél .....
- c) lebeszél .....
- d) rábeszél.....

5. Mit jelentenek a felsorolt *-szám* utótagú összetett főnevek?

- a) kilószám
- b) tucatszám
- c) páros szám
- d) vegyes szám

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....

6. Fejezze ki *csillag-* előtagú összetett szóval a következő meghatározásokat!

a) A légkörbe nagy sebességgel érkező kisebb tömegek elégésekor keletkező fényjelenség.

.....

b) Egymáshoz viszonyítva azonos helyzetben lévő állócsillagok csoportja.

.....

c) Könnyen gyúló ragasztóanyaggal kevert vasreszelékbe mártott drótdarab, karácsonyi „kellék”.

.....

d) Csillagászati megfigyelésekre és kutatásokra berendezett állomás.

.....

7. Magyarázza meg, milyen járművek a következők!

a) batár

.....

b) dereglye

.....

c) zeppelin

.....

d) sikló

.....

8. Határozza meg minél pontosabban a *család* szó fogalmát!

.....

.....

.....

.....

9. Helyettesítse magyar szóval a példamondatokban aláhúzott idegen szavakat!

a) Csodálkozom, hogy csak ennyi inzultus ért bennünket.

.....

b) A családi légkörben a külvilág disszonanciáját nem érzékeljük.

.....

c) Teljesen evidens, hogy szorgalmas munkával elérhetjük a kívánt eredményt.

.....

d) A diák színészi ambíciókat dédelgetett magában.

.....

10. Az ismert jelöléseket használva elemezze mondatrészek szerint a példamondatot!
Készítse el az ágrajzát is!

A hónap eleje óta öt vidéki városban már telefonon is rendelhetnek könyveket a vásárlók.

11. Pótolja a hiányzó írásjeleket – s ahol szükséges, a nagybetűket is – a következő tagolatlan szövegben!

lehet belőled nagy ember de szív nélkül szeretet nélkül igazán nagyvá nem leszel ne bízd
el hát magad ha csodálják elméd tündöklését sok fényes elme elhomályosult már de a
szív jó vagy rossz megmarad utolsó dobbanásig annak ami volt első dobbanásakor

/Benedek Elek/

12. Jelölje a *Beszélni nehéz!* című rádióműsor megfejtéseiben alkalmazott módon a példamondat hangsúlyait és szüneteit!

Az egyik kedvenc alapötletem: olyan embert állítani a színre, aki nevetséges vagy zavarba ejtő helyzetbe kerül.

13. Elemezze a tagmondatok fajtája és viszonya szerint a következő összetett, ill. többszörösen összetett mondatokat!

a) A csoport tagjai meghívták, hogy tartson velük egy túrára.

b) Nagyon fontos, hogy a színész szavak nélkül, tekintetével, mozdulataival ki tudja fejezni a mondanivalóját.

c) Mert az utóbbi időben sok rendellenesség történt, új vezetőt neveztek ki az üzem élére, de nem hiszem, hogy ettől bármi is megváltozna itt a közeljövőben.

d) Szívesen elmondta volna a polgármesternek, hogy nemcsak az önkormányzat bizottságaiban folyik érdemi munka, hanem a falu civil szervezetei is elismerésre méltóan dolgoznak.

- a) .....
- .....
- b) .....
- .....
- c) .....
- .....
- d) .....
- .....
- e) .....
- .....

14. Javítsa az alábbi mondatok nyelvhelyességi hibáit, s határozza meg azt is, miféle vétséget követtek el példamondataink közlői!

a) Ne keresse őket, a gyerekek el vannak menve.

.....
.....

b) Az utazás eltartott egy negyven percig.

.....
.....

c) A vezérkar kebelében fejetlenség kapott lábra.

.....
.....

d) A sok eső végett csak későn kezdhettünk az aratáshoz.

.....
.....

e) Természetesen, hogy az első adandó alkalommal elővesszük a témát.

.....
.....

15. Értelmezze a következő idézeteket!

a) „Magyarország csak akkor maradhat fenn, ha minden egyes magyar lélekben határőr, s ha egymással megbonthatatlan kapcsolatot tart fenn, tudja egymást, és a legészakibb őr megérzi a legdélibb minden mozdulatát.”

/Kodály Zoltán/

.....
.....
.....
.....
.....

b) „A műfordítás alkotás, és nem másolás. Az igazi műfordítás nem úgy viszonylik az eredetihez, mint a festmény a másolatához, hanem inkább úgy, mint a festmény ahhoz a tárgyhoz, melyet ábrázol: a festmény hübb, becsületesebb, igazabb, mint a fotográfia.”

/Kosztolányi Dezső/

.....
.....
.....
.....
.....

